

15. Федигинишєв. М. Чайка над Ужем і з Дніпром на крилах, або Вершини прили. Дариси Влжак : [до квалєво нар. арт. України, актриси ЗОДУ МДП] / Михайло Федигинишєв // Старий Замок. Паланок. – 2009. – 2-8. лип. – С. 20. : фото. колєор.

ЛИПЕНЬ: 14

СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА ГАЛЛА-БОБИК

60-рєчє вїд дня народженнє науковця (нар. 1954)

С. В. Галла-Бобик народилася 14 липня 1954 р. в м. Мукачєво Закарпатської області. Середню освіту здобула в Ужгородській Ш. № 1 ім. Т. Г. Шевченка. У 1970–1976 рр. навчалася на хїмічному факультеті Ужгородського державного університету.

У 1976–1980 рр. вона є аспіранткою кафедри органічної хїмії УжДУ. Під керівництвом Ю. В. Мигаліни займається синтезом та дослідженнєм конденсованих сєленовмісних гєтероциклїчних систем. Нєю розроблений метод синтезу похідних 1-сєленохроману та 1-сєленокором-3-єнє, бензо[в]сєленофєну і бензо[в]-1,4-сєленокану. Для деяких із синтезованих сполук виявлено антимікробну дію, фунгіцидну, гербіцидну, інсектицидну та нематодїчну активність.

У 1983 Світлана Василївна в Інституті органічної хїмії АН УРСР (м. Київ) захищає дисертацію на тему “Взаємодїя тетрагалосєлєна (бромїда, хлорїда) сєлену з похідними малих циклїв, алєнів і алєнів”.

З 1989 р. С. В. Галла-Бобик працює старшим інженером СКТБ “Ужвїст” Ужгородського університету, а з 1992 р. – старшим науковим співробітником науково-дослідного центру УжДУ. Займається розробкою технологїї рєгенєрації залїзо- та мїднокхлоридних травильних розчинів плат драждєвного монтажу, сїрчанокислотних травильних розчинів окалїни залїзного прокату (труб, метисних виробів), екологічно безпечних флєксів для пайання плат друкувальних монтажєв.

З 2000 р. працює асистентом кафедри екологїї та охорони навколишнього середовища, а з 2005 р. – доцентом цієї ж кафедри.

С. В. Галла-Бобик отублила 54 наукових праць, є співзасторож 5 винаходєв та 5 науково-методичних праць.

ВАСИЛЬ ЛЕНДЕЛ

Є в Липені 2013

Джерельні прїлиси:

1. Галла-Бобик, С. В. Монїторинг забрудненнє атмосферного повітря канцерогенними рєчовинами у Закарпатській області / С. В. Галла-Бобик, Р. Т. Марїїчук, С. М. Сухарєв // Науковий вісник Ужгородського університету : сєр. : Хїмія. – 2009. – Вип. 21-22. – С. 143-147. : табл. ***

2. Чундак, Степан. Тєчє рїченька, невеличєнка... : еколог. стан та проблеми малих рїчок Закарпаття / С. Чундак, Д. Трапєзницькова, С. Галла-Бобик // Зелєні Карпати. – 2012. – № 1-2. – С. 53-55. : фото, табл. – Бїблїогр. наприкінці ст. ***

3. Шманько, П. І. Галла-Бобик Світлана Василївна : канд. хїм. наук / П. І. Шманько // Шманько, П. І. Хїміки Закарпаття / П. І. Шманько, В. Г. Лендел, І. І. Шманько. – Ужгород : Патєнт, 2003. – С. 41-42. : портр.

ЛИПЕНЬ: 18

ЙОСИП ІВАНОВИЧ ІЛЮК

100-рїччє вїд дня народженнє діяча православногò духу на Закарпатті та в Східній Словаччинї (1914–1993)

Митрофорний протоїєрей Йосип Ілюк народився 18 липня 1914 р. в місті Хуст Закарпатської області в родинї Івана та Марїї Ілюк. Коли Ількові виповнилося два місяці, на фронтєх Першої світової війни загинув його батько. Початкову і середню освіту здобув у рїдному місті в 1930 році, а в 1930–1936 рр. – навчався шість рокїв в духовних семінаріях Сєчєвських Карловичів та Білєтєв Югославїї. Його викладачами були одні з найвідомїших православних богословїв того часу в Югославїї (д-р богослов я. архїмандрит Юстин (Попович), д-р богослов я. архїмандрит Кїпрїєв (Кєрєн), д-р Арсєч, д-р Марїєч, профєсор Моргуль, профєсор, протосїнгєл Бранко Цїсарж, профєсор, єромонах Іоанн (Максимович) (згодом єпископ Шанхайський і Америкєнський).

Паралєльно із здобуттям духовної освіти Й. Ілюк на початку 1930-х рр. навчався у празькій Вишїй технічній школі. У Празї він активно долучився до громадського руху студентів-закарпатців.

зокрема вступив до дав товариства "Возрожденне". Товариство "Возрожденне" (офіційна назва – "Общество карпаторусских студентов "Возрождение" в Праге"), як і чимало інших тогочасних закарпатських організацій мало русофільське спрямування, а його члени різко виступали проти будь-якої іншої національно-мовної ідентичності. Так, 3 червня 1933 р. 42 студенти із Підкарпатської Русі та Пряшівщини опублікували у пресі відкритий меморандум, адресований єпископу Мукачівської греко-католицької єпархії Олександр Стойці. У ньому в ультимативній формі вимагалося вести російську мову в якості навчальної в Ужгородській духовній семінарії, зробити її офіційною мовою єпархії, звільнити з семінарії та гімназії єпархії катехитів-українофілів та вести у церковних школах і семінаріях російськомовні підручники. Самого ж єпископа студенти закликали відмовитися від русинофільських поглядів та пристати на позиції "Русского культурно-просветительного общества им. А.В. Духновича". Серед тих, хто підписав меморандум, був і Йосип Ілюк. Вже у серпні 1933 р. серед правських студентів-закарпатців розпочався процес переходу у православ'я, внаслідок якого православними стали близько 80 колишніх греко-католиків. Це дало змогу утворити "Общество карпаторусских православных студентов "Пролом" в Праге", установчі збори якого відбулися 29 листопада того ж року. Головою товариства став студент-медик, виходець із Пряшівщини Іван Шлепешкий, а скарбником організації на установчих зборах був обраний Йосип Ілюк. Цю посаду він обіймав до середини 1935 р.

У 1936 р. після закінчення богословських студій в Югославії, о. Йосип повернувшись додому в Чехословацьчину та відбував діяльну військову службу в армії. Після демобілізації в 1939 р. о. Йосип був призначений чиновником Стархадляльного Управління і катехетом з Оленою Грицак. У тому ж році, 19 серпня, прийняв рукоположення в сан диякона в православному чоловічому монастирі в селі Терембля, а 20-го серпня – в сан ієрея в селі Калини Тячівського округу від єпископа Володимира (Раїча). Призначений другом на і катехетом для православної дітей у школах. Призначений другом на і катехетом для православної дітей у школах.

У 1939 р., коли Закарпаття було окуповане угорськими військами, влада відразу інтерналізувала єпископа Мукачівського і

Пряшівського Володимира, а Православне Духовенство їх віруючих направляли переступити в так звану "Греко-східну угорську Церкву", змушували переступити в так звану "Греко-східну угорську Церкву", на чолі якої був протопресвітер Михайло Попов – адміністратор, який проживав в Будапешті. Від цієї пропозиції о. Йосип категорично відмовився, а влада з тієї причини відмовля давати йому рично відмовився, а влада з тієї причини відмовля давати йому зарплату. Оєць Йосип жив скромно зі своєї праці і скромних пожертв віруючих. Незважаючи на заборону виконувати священницькі обов'язки кліру, вірному єпископу Володимиру, священники продовжували роботу. У ніч на 23 жовтня 1944 р., коли радянські війська вже входили в місто Хуст, угорський військовий загін зарештував о. архімандрита Олексія (Кабалюка), протоієрея Іоанна Кополовича і його дружину Віру, о. Йосипа Ілюка, монаха Пафнутія (Чопика), Михайла Грицака та інших. Згаданих осіб ув'язнили та наступного дня планували розстріляти. Проте Хуст був швидко звільнений від угорських властей, а арештовані залишились живими.

В 1947 р. помер архімандрит Олексій (Кабалюк) і з благословення єпископа Мукачівського і Ужгородського Нестора (Сидорюка) о. Йосип був призначений настоятелем міста Хуста і одночасно благочинним Хустського району. Отець Йосип у той час докладав багато зусиль по благоустрою парафіяльного храму, по капітальному ремонту парафіяльного будинку, по будівництву нового парафіяльного будинку в філіальній парафії Бороняво, не забуваючи при цьому і про консолідацію приходів по Хустському благочинню. У м. Хусті о. Йосип трудився 20 років (1939-1959). За свою плідну діяльність о. Йосип був нагороджений у 1968 р. сьффією, в 1955 р. набадреником, палицею, наперсним хрестом, а в 1957 р. Святішим Патріархом Алексієм I був зведений в сан протоієрея.

У 1959 р. о. Йосип на прохання Православної церкви в ЧСР був зачислений до її кліру та призначений настоятелем православної парафії села Клокочов з філіальними парафіями Кусні і Калужа Михайлівецького округу і благочинним того ж округу. Діяльність о. Йосипа в Клокочові була спрямована на справу капітального ремонту парафіяльного будинку, проведення зовнішнього і внутрішнього ремонту храму, ведення хроніки приходу (знаходиться в Михайлівецькій єпархії). 1971 р. в Клокочові було зруйновано парафіяльний будинок, у зв'язку з будівництвом водоймища Земліницька Шправа. Під керівництвом о. Йосипа було побудовано новий приходський будинок. Особливі завдання у о. Йосипа були

пов'язані з влаштуванням прихольських празників в Клокочові в день Успіння Божої Матері, куди приходила велика кількість прощан (більше 10 000 прощан) з усієї Чехословаччини. У 1969–1960 рр. у філіальному селі Катужа під доглядом о. Йосипа був розписаний храм прекрасною іконографією.

У 1968-69 рр. о. Йосип, як і багато інших, зазнав всяких образ, принижень, страждань за св. Православ'я. Нападки переросли в грубі фізичні зіткнення з православними, в жорстокі суперечки і навіть привели до трагедій. У 1968 р. уніати і католики увірвалися в храми приходу Клокочова і відібрали від православних храми за тихого сприяння та за згодою властей – Окружного національного комітету (ОНК) в Михаїлівцях. Після цього випадку о. Йосип був звільнений з посади настоятеля приходу в Клокочові, де служив 10 років. У 1969 р. о. Йосип був призначений другим настоятелем кафедрального собору в місті Михаїлівці, виконуючи і посаду благочинного Михаїлівського і Требішовського округів. Будучи благочинним, у відділі у церковних справах ОНК укладав угоди про спільне користування храмами православними і греко-католиками.

За активну діяльність в Михаїлівському окрузі о. Йосип був в 1966 р. нагороджений Похвальною Грамотою імені св. Кирила і Мефодія, а в 1967 р. благословення Блаженнішого Дорофея (Філіносініям митри. У 1973 р. о. Йосип був призначений спиритуалом Православного богословського факультету в Прашєві. Будучи спиритуалом ПБФ у Прашєві, виховну діяльність о. Йосипа зводив до таких завдань: 1. Зміцнення глибокої віри і любові до Бога в душах студентів через молитву і богослужіння. 2. Розвиток у студентів духовного самовдосконалення у богословських знаннях. 3. У зміцненні в них церковної дисципліни і моральної чистоти.

У 1983 р. о. Йосип Ілюк завершив свою діяльність спиритуала (9 років) на 69 році життя і на 45-річчя священства вийшов на йому подяку за виконану працю. Митр. прот. Йосип Ілюк не перестав і далі працювати в церкві, як священник служив в кафедральному соборі Олександра Невського в Прашєві і на протязі довгих років (1967–1991) редагував українськомовний (російськомовний) журнал "Заповіт св. Кирила и Мефодія", в якому друкував статті

на богословську та культурно-історичну тематику. Писав про історію Клокочова і Клокочівського приходу, нариси, виготовив гербові Ілюків від ХVIII ст. до наших днів. Помер 6 травня 1993 р. в Прашєві.

ЮРІЙ ДАНИЛЕЦЬ,
КОСТЯНТИН КУЦОВ

Джерельні приписи:

1. Меморандум мукачівському єпископу Александру от карпаторусской мольби // Карпаторусский голось. – 1933. – № 120. – С. 3-4. [Післяги: В. Дендєл, М. Ігнацій, І. Скіба, С. Анталовський, І. Левканич, І. Ковач, М. Мацков, Й. Молчаній, В. Анталовський, В. Химинєць, В. Тулошій, С. Добош, М. Фіцай, О. Іванчов, І. Мольнар, А. Тиганій, М. Катеринюк, Ю. Попович, Ю. Кобулич, Д. Гуликов, В. Варга, М. Кампій, Г. Татинєць, Й. Ілюк, О. Фаринич, М. Улут, І. Олас, М. Добош, П. Гендєр, А. Шленік, Л. Тиганій, Ю. Даночков, В. Гопаш, М. Дубай, І. Гебей, І. Петеньков, С. Ковач, Е. Товт, М. Фушич, Т. Лизак, С. Федор, М. Дубай].

2. Ф. К. Ілюк Йосиф, митр. прот.: [церж. діяч] / Ф. К. // Кращезнавчий словник русинів-українців: Прашівщина / упоряд. Ф. Ковач. – Прашєв: Союз русинів-українців Словац. Республіки, 1999. – С. 153. : портр.

3. Некролог: [Й. І. Ілюку] // Заповіт св. Кирила і Мефодія. – 1993. – № 1. – С. 270-273.

ЛИПЕНЬ: 27

НАТАЛІЯ ЮРІВНА СІМА-ПАВЛИШИН

60-річчя від дня народження заслуженої художниці
України (нар. 1954)

Обрії культурних досягнень людства завжди будувалися на здобутках окремих персоналій. Середовище, в якому вирівали митці, як правило, впливало на їх формування. Але надзвичайною особливістю мистецьких творів залишається індивідуальні риси почерку чи манери, а також суво'єктивної форми творчого бачення. Ця непересічна риса художньої культури, особливо свогорді, є актуальним феноменом сучасного мистецтва.